

ВИКОРИСТАННЯ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ЕКОНОМІКИ АПК

Економіка аграрно-промислового комплексу характеризується низкою особливостей, які формують необхідність обов'язкового втручання держави. До таких необхідно віднести специфіку самих факторів виробництва в аграрному секторі. По-перше, земля, як визначальний економічний фактор, характеризується обмеженістю і дуже складними процесами щодо його відтворення, попит зростає, а пропозиція залишається незмінною, а в окремих випадках навіть зменшується. Тобто, на землі сільськогосподарського призначення не спрацювають ринкові закони, тому процеси відтворення означеного ресурсу неможливі без регулюючої ролі держави. По-друге, досить важливим фактором в аграрному секторі виступає праця, яка порівняно з працею інших секторів економіки, є тяжкою внаслідок неможливості її автоматизації та роботизації, непривабливою та низькооплачуваною. Крім того, відтворення трудових ресурсів в аграрному секторі умовлено необхідно фінансовою підтримки розвитку соціально-виробничої інфраструктури села, як досить сталої та життєздатної соціальної ланки суспільства. Така інвестиційна підтримка розвитку села потребує великих державних інвестиційних вкладень.

На сьогодні можна з впевненістю сказати, що ринок не став само регульованою системою, а при загальній ринковій спрямованості відповідних заходів державного регулювання, їх наслідки виявились негативними. Зазначимо, що у США прямі дотації галузі становлять 100 млрд дол., а в КНР щорічне пільгове кредитування надається під 3 % річних. Можна зробити висновок, що сьогодні розвиток виробництва і формування ринкових відносин потребують державного регулювання. В той же час, досвід країн ЄС показує «неефективність» інструментів прямого державного регулювання аграрних ринків і цінової підтримки сільського господарства. На нашу думку, держава повинна сприяти залученню інвестицій, забезпечувати стабільну макроекономічну політику, сприяти розвитку ринкової та соціальної інфраструктур, людського капіталу. Крім того, при розробці політики державного регулювання необхідно розмежовувати аграрний бізнес і проблеми розвитку села. Такий підхід надасть можливість визначи-

тись з ефективністю використання інвестицій. Щодо аграрного бізнесу, то аграрна політика держави повинна визначати напрями розвитку сільського господарства, сприяти поліпшенню конкурентоспроможності та якості аграрної продукції, підвищенню родючості землі та забезпечувати екологічну безпеку сільськогосподарського виробництва. Державної підтримки, на нашу думку, потребує не аграрний бізнес, а село, як «соціально-економічна структура», оскільки його розвиток передбачає будівництва та підтримки в функціональному стані транспортних шляхів, газо- і водопостачання, каналізації, зв'язку, медицини, освіти, побутового обслуговування тощо.

Для прискорення розвитку НТП у сільському господарстві, держава має централізовано фінансувати і організовувати роботи за такими його найважливішими напрямками: фундаментальні та прикладні наукові дослідження; державні програми щодо розвитку науки і наукової діяльності; діяльність служб щодо консультування та інформування; підготовка та перекваліфікація спеціалістів у відповідних навчальних закладах, зокрема для забезпечення галузі необхідною кількістю спеціалістів. При викладанні економічних дисциплін з аграрного сектору необхідно також звернути увагу на роль зовнішньоекономічної регулятивної політики держави щодо аграрного бізнесу. Щодо України, то тут головним завданням є створення більш досконалого механізму захисту вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників на внутрішньому ринку від імпорту сільськогосподарської продукції та, одночасно, створення умов для її експорту; забезпечення додержання економічних інтересів сектору у процесі вступу України до СОТ.

І. А. Грицяк, д-р наук з державного управління, доц.,
завідувач кафедри міжнародного та європейського права

ЄВРОПЕЇЗАЦІЯ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ — ЦЕ МОДНО ЧИ ПОТРІБНО?

Сучасна вітчизняна освіта студентів, яку зазвичай бажають сприймати через призму так званої «європейської освіти», що в загальноприйнятій уяві надає їй більшої престижності й конкурентоспроможності, має відповідати багатьом освітянсько-європейським критеріям. Проте, освіта у європейському вимірі може стати такою лише через її європеїзацію, тобто завдяки процесу, через